

u Zbroinykh Sylakh Ukrainy: monohrafiia. [Administrative and legal principles of ensuring legality and law and order in the Armed Forces of Ukraine: monograph]. Kh.: Pravo [in Ukrainian].

6. Pro Zbroini Syly Ukrainy. (1991, December 06). [On the Armed Forces of Ukraine]. Zakon Ukrainy №1934-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#Text> [in Ukrainian].

7. Pro oboronu Ukrainy. (1991, December 06). [On the defense of Ukraine]. Zakon Ukrainy № 1932-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text> [in Ukrainian].

8. Pro uchast batalioniv Zbroinykh Syl Ukrainy v Myrotvorchykh Sylakh Orhanizatsii Obiednanykh Natsii u zonakh konfliktiv na terytorii kolyshnoi Yuhoslavii. (1992, July 03). [On the participation of battalions of the Armed Forces of Ukraine in the Peacekeeping Forces of the United Nations Organization in conflict zones on the territory of the former Yugoslavia]. Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy № 2538-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2538-12#Text> [in Ukrainian].

9. Skyba, P. (2013). «Budivnytstvo i rozvytok» Zbroinykh syl Ukrainy, abo yak proity shliakh vid voiennoi orhanizatsii derzhavy do ziednannia. ["Construction and development" of the Armed Forces of Ukraine, or how to go from the military organization of the state to the union]. Slavuta [in Ukrainian].

10. Sokurenko, V. V. (2015). Kharakterystyka systemy Zbroinykh Syl Ukrainy. [Characteristics of the Armed Forces of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Yurysprudentsiia*, 15, 74-76. URL: https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc15/part_1/21.pdf [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 5.11.2023

УДК 342.9

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-15-96-99

Власов Антон Володимирович,
аспірант кафедри права та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
e-mail: anton.vlas86@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-4999-5892>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена висвітленню адміністративно-правових форм діяльності суб'єктів публічного адміністрування у сфері торговельної діяльності. Розглянуто доктринальні підходи до розуміння понять «форма» та «адміністративно-правова форма». Акцентується увага на тому, що спільним для всіх визначень є акцент на зовнішньому вираженні змісту.

На підставі аналізу думок науковців надано авторське визначення адміністративно-правової форми діяльності суб'єктів публічного адміністрування у сфері торговельної діяльності.

Зазначено ознаки адміністративно-правових форм діяльності суб'єктів публічного адміністрування та досліджено основні адміністративно-правові форми діяльності суб'єктів публічного адміністрування.

Зауважено, що сьогодні домінуючою є класифікація адміністративно-правових форм за поділом на правові та неправові. До правових форм діяльності суб'єктів публічного адміністрування у сфері торговельної діяльності рекомендовано відносити: 1) видання відомчих нормативних актів; 2) укладення угод; 3) вчинення юридично значущих дій. До неправових форм – проведення нарад, зборів, обговорень, перевірок, розробка планів, прогнозів, програм, здійснення бухгалтерського, статистичного, податкового обліку, проведення прес-конференцій тощо.

Ключові слова: адміністративно-правові форми, адміністративно-правове регулювання, публічне адміністрування, суб'єкти публічного адміністрування, торговельна діяльність, управлінська діяльність.

Vlasov A. ADMINISTRATIVE AND LEGAL FORMS OF ACTIVITY OF PUBLIC ADMINISTRATION ENTITIES IN THE FIELD OF COMMERCIAL ACTIVITY

The article is devoted to the coverage of administrative and legal forms of activity of public administration subjects in the field of trade. Doctrinal approaches to understanding the concepts of "form" and "administrative-legal form" are considered. Attention is focused on the fact that common to all definitions is an emphasis on the external expression of the content.

Based on the analysis of the opinions of scientists, the author's definition of the administrative and legal form of activity of public administration subjects in the field of trade activity is provided.

The signs of administrative and legal forms of activity of public administration subjects are indicated and the main administrative and legal forms of activity of public administration subjects are investigated.

It is noted that today the dominant classification of administrative-legal forms is divided into legal and non-legal ones. It is recommended to include the following legal forms of activity of public administration entities in the field of trade activity: 1) issuance of departmental regulatory acts; 2) conclusion of agreements; 3) committing legally significant actions. Non-legal forms include meetings, gatherings, discussions, inspections, development of plans, forecasts, programs, accounting, statistical, tax

accounting, holding press conferences, etc.

Key words: administrative and legal forms, public administration, subjects of public administration, trade activity, management activity.

Постановка проблеми. У сучасній українській державі відбуваються значні політичні, економічні та адміністративні зміни, спрямовані на позитивні якісні зміни та стабільний розвиток економіки. В умовах сьогодення сфера торговельної діяльності є важливою складовою частиною економіки, в якій бере участь значна кількість суб'єктів господарювання. Проте така діяльність неможлива без адміністративно-правового регулювання її діяльності, коли уповноважені суб'єкти публічного адміністрування з міжгалузєвою та спеціальною компетенцією використовують різноманітні форми управлінської діяльності для виконання покладених на них державою завдань.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням питання форм управлінської діяльності в науці адміністративного права завжди приділяється увага науковцями. Про це свідчать праці таких вітчизняних учених: В.Б. Авер'янова, Ю.П. Битяка, Ю.А. Ведернікова, Р.А. Калюжного, Т.О. Коломoeць, В.К. Колпакова, Ю.І. Кругула, О.П. Світличного, С.Г. Стеценка та ін. Водночас відсутність наукових доробок щодо адміністративно-правові форми діяльності суб'єктів публічного адміністрування у сфері торговельної діяльності активізує актуальність цієї статті.

Мета статті є дослідження основних адміністративно-правових форм діяльності суб'єктів публічного адміністрування у сфері торговельної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Діяльність органів публічного адміністрування виявляється у конкретних діях уповноважених посадових осіб, завдяки чому управлінська діяльність набуває специфічних форм. Такі форми можуть бути як правові, так і неправові, яким притаманні певні особливості, оскільки вони реалізуються у сфері публічного адміністрування, що пов'язано з цілеспрямованим управлінським впливом суб'єкта управління на об'єкти управління. Для створення теоретико-методологічної бази дослідження адміністративно-правових форм діяльності суб'єктів публічного адміністрування у сфері торговельної діяльності, необхідно насамперед розглянути основне визначення поняття «форма» в етимологічному визначенні. Так, у Великому тлумачному словнику української мови за редакцією В.Т. Буселя під поняттям «форма» надаються визначення, які в цілому зводяться до розуміння цієї дефініції як: «1) способу здійснення будь-якої дії; 2) способу існування змісту, внутрішньої структури, організації і зовнішнього виразу [7, с. 1543]». У сучасній Великій українській енциклопедії з напрямку «Юридичні науки» поняття «форма» визначається як «спосіб зовнішнього вираження правових норм (загальнообов'язкових правил) регулювання суспільних відносин [6, с. 142]». Звичайно, наведені трактування поняття «форма» мають більш загальний зміст, а тому не дозволяють зрозуміти його сутність з точки зору діяльності суб'єктів публічного адміністрування у сфері торговельної діяльності.

Зауважимо, що в адміністративно-правовій науці термін «форма» означає вид, будь-який зовнішній вияв певного змісту. Якщо функції управління розкривають основні напрями цілеспрямованого впливу суб'єктів управління, то форми управління – це шляхи здійснення такого цілеспрямованого впливу, тобто форми управління показують, як реалізується управлінська діяльність на практиці [1, с. 132].

Враховуючи це, звернемося до розгляду теоретичних підходів українських вчених-адміністративістів. Так, Ю. Битяк, І. Балакарева, І. Бойко у своїх наукових працях вказують, що форма в адміністративному праві – це зовнішній вияв конкретних дій, які здійснюються органами виконавчої влади для реалізації поставлених перед ними завдань [4, с. 96]. Цей підхід підтримує і В.В. Маліков, який вказує, що в адміністративному праві форми – це шляхи здійснення цілеспрямованого впливу суб'єкта на об'єкти в ході його діяльності. Безперечно, саме форми показують, як на практиці здійснюється діяльність суб'єкта, тому вони обов'язково містять перелік конкретних дій, порядок здійснення яких регулюється спеціальними нормативно-правовими актами та здійснюються у чіткій послідовності [8, с. 144].

І все ж таки більшість вчених-адміністративістів (В.Б. Авер'янов, О.М. Бандурка, С.М. Гусаров, В.Я. Малиновський, В.К. Колпаков, Т.О. Коломoeць) поняття «форма» часто в своїх дослідженнях використовує, пов'язуючи її зі сферою публічного управління, вказуючи на те, що адміністративно-правові форми дуже тісно пов'язані з управлінською діяльністю публічної влади (органів виконавчої влади). Так, В.Б. Авер'янов вказував, що «про адміністративно-правові форми доцільно казати лише стосовно тієї діяльності, яка має виключно владно-організуючу спрямованість та відображає зміст основних функцій органів виконавчої влади [3, с. 276]».

На думку В.К. Колпакова та О.Г. Бондар, під формою слід розуміти зовнішньо виражену дію (волевиявлення) виконавчо-розпорядчого органу або його посадової особи, яке здійснюється в межах його компетенції та за принципом законності задля досягнення управлінської мети [5, с. 67].

У свою чергу А.В. Носач під адміністративно-правовими формами розуміє зовнішнє вираження дій суб'єктів владних повноважень, які реалізуються ними з метою виконання покладених на них завдань [9, с. 102].

Т.О. Коломoeць, П.С. Лютіков, О.Ю. Меліхова під формами діяльності суб'єктів публічної адміністрації розуміють зовнішньо виражену дію, волевиявлення суб'єкта публічної адміністрації

(посадової особи), здійснене у рамках режиму законності та його компетенції для досягнення мети адміністрування – вираження у зовнішньому вигляді конкретних дій суб'єкта публічної адміністрації, які здійснюються у процесі їхньої діяльності й спрямовані на реалізацію функцій адміністрування. Вони виділяють правові та неправові форми діяльності [2, с. 136].

Отже, зазначене вище свідчить, що спільним для всіх визначень є акцент на зовнішньому вираженні змісту. Зважаючи на це, під адміністративно-правовими формами діяльності суб'єктів публічного адміністрування у сфері торговельної діяльності слід розуміти зовнішнє вираження адміністративних дій суб'єктів публічного адміністрування (їх посадових осіб), які визначені адміністративно-правовими нормами, здійснюються в межах наданих законом компетенції і повноважень, спрямовані на досягнення певних цілей і виконання покладених на них завдань, та які в процесі реалізації виконавчо-розпорядчої діяльності можуть як викликати юридичні наслідки, так і не спричиняти їх.

Виходячи зі змісту вказаного визначення та застосовуючи системний підхід, можна зробити певний висновок про те, що адміністративно-правовими формами діяльності суб'єктів публічного адміністрування притаманні такі основні ознаки: 1) вони є способами зовнішнього вираження діяльності органів державного управління та їх посадових осіб; 2) регламентовані нормативно-правовими актами; 3) застосовуються з метою виконання завдань та реалізації функцій, покладених на них у сфері торговельної діяльності.

Розглядаючи види адміністративно-правових форм діяльності суб'єктів публічного адміністрування, слід зазначити, що сьогоденні домінуючою є класифікація адміністративно-правових форм за поділом на правові та неправові.

До правових адміністративних форм належать ті, які спричиняють появу конкретного юридичного результату. Тобто правові форми є юридичними актами, які можуть породжувати, змінювати та припиняти адміністративно-правові відносини у сфері торговельної діяльності. У цьому випадку правові форми діяльності суб'єктів публічного адміністрування передбачають: 1) видання відомчих нормативних актів; 2) укладення угод; 3) вчинення юридично значущих дій.

У свою чергу, неправовими є ті форми, які безпосередньо не мають юридичного значення. В діяльності суб'єктів публічного адміністрування до них можна віднести: проведення нарад, зборів, обговорень, перевірок, розробка планів, прогнозів, програм, здійснення бухгалтерського, статистичного, податкового обліку, проведення прес-конференцій тощо.

Висновки. Підсумовуючи все вищевикладене, можемо констатувати, що адміністративно-правові форми діяльності суб'єктів публічного адміністрування у сфері торговельної діяльності, з одного боку, є важливим інструментом ефективного функціонування їх діяльності, а з іншого – сприяють якісному виконанню владних повноважень в сучасних умовах. У той же час чітке визначення адміністративно-правових форм діяльності суб'єктів публічного адміністрування, їх відповідне нормативно-правове закріплення забезпечить успішну реалізацію завдань і функцій, покладених на них державою у сфері торговельної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Адміністративне право : підручник / Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), В.М. Гаращук, В.В. Богущкий та ін.; за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, В.В. Зуй. Харків : Право, 2010. 624 с.
2. Адміністративне право України : підручник. Вид. 2, змін. і доп. / За заг. ред. Т.О. Коломоєць. Київ : Істина, 2012. 528 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч. У двох томах: Т. 1. Загальна частина/ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). Київ: Видавництво «Юридична думка». 2004. 584 с.
4. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. Ю.П. Битяка. Харків: Право. 2020. 392 с.
5. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні: навч. посіб. для студ. юрид. ф-тів / заг. ред. О.Г. Бондар, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков та ін. Запоріжжя: ЗНУ. 2014. 204 с.
6. Велика українська енциклопедія. Тематичний реєстр гасел з напрямку «Юридичні науки» / за ред. д. і. н., проф. Киридон А.М. Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво». 2017. 152 с.
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 250000 / уклад. та голов. ред. В.Т. Бусел. Київ. Ірпінь: Перун. 2005. 1728 с.
8. Маліков В.В. Адміністративно-правові форми забезпечення громадського порядку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. Вип. 28. Т. 2. С. 144–147.
9. Носач А.В. Адміністративно-правові форми діяльності Служби безпеки України з протидії тероризму: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Суми: СумДУ. 2017. 222 с.

REFERENCES:

1. Bytiak, Yu.P. (Ed.), & Harashchuk, V.M., & Bohutskyi, V.V. & Zui, V.V. (2010). *Administratyvne pravo*. [Administrative Law]. Kharkiv : Pravo. 624. [in Ukrainian].
2. Kolomoiets, T.O. (Ed.) (2012). *Administratyvne pravo Ukrainy*. [Administrative law of Ukraine]. Pidruchnyk. Vyd. 2, zmin. i dop. Kyiv : Istyna. 528. [in Ukrainian].
3. Averianov, V.B. (Ed) (2004). *Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyi kurs*. [Administrative law of Ukraine. Academic course]. pidruch. U dvokh tomakh: T. 1. Zahalna chastyna. Kyiv. Vydavnytstvo «Iurydychna dumka». 584. [in Ukrainian].

4. Bytiak, Yu.P. (Ed.) (2020). *Administratyvne pravo Ukrainy*. [Administrative law of Ukraine]. Pidruchnyk. Kharkiv: Pravo.392. [in Ukrainian].
5. Bondar, O.H., & Kolomoiets, T.O., & Kolpakov, V.K. (2014). *Administratyvno-pravove rehuliuвання publichnoho administruvannya v Ukraini*. [Administrative and legal regulation of public administration in Ukraine]. *Navch. posib. dlia stud. yuryd. f-tiv Zaporizhzhia: ZNU*. 204. [in Ukrainian].
6. Kyrydon, A.M. (Ed.) (2017). *Velyka ukrainska entsyklopediia*. [Great Ukrainian encyclopedia]. *Tematychnyi reiestr hasel z napriamu «Iurydychni nauky» Derzhavna naukova ustanova «Entsyklopedychnе vydavnytstvo»*. 152. [in Ukrainian].
7. Busel, V.T. (2005). *Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy 250000*. [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language 250,000]. Kyiv. Irpin: Perun. 1728. [in Ukrainian].
8. Malikov, V.V. (2014). *Administratyvno-pravovi formy zabezpechennia hromadskoho poriadku*. [Administrative and legal forms of ensuring public order]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. Vyp. 28. T. 2. 144–147. [in Ukrainian].
9. Nosach, A.V. (2017). *Administratyvno-pravovi formy diialnosti Sluzhby bezpeky Ukrainy z protydiv teroryzmu*. [Administrative and legal forms of activities of the Security Service of Ukraine to counter terrorism]. *Dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07*. Sumy: SumDU. 222. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 3.11.2023

УДК 346.9 (477)

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-15-99-104

Линник Олена Анатоліївна,
аспірант 2 року навчання кафедри публічного та міжнародного права
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана
e-mail: spartner@gryphon.ua
<https://orcid.org/0009-0005-6527-8083>

КОМПАРАТИВІСЬКИЙ АНАЛІЗ РОЛІ ДЕРЖАВИ У СТВОРЕННІ УМОВ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

У даній статті здійснено компаративістський аналіз ролі держави у створенні умов для залучення інвестицій.

Для досягнення відповідних цілей прогнозується створення державних стимулів для інвестицій, облаштування безпечного правового середовища для ведення інвестиційної діяльності, розробка секторальних стратегій щодо залучення прямих іноземних інвестицій та інші кроки.

Вивчення публічного адміністрування інвестицій в економіку України в умовах глобалізації з метою виявлення можливих напрямів його вдосконалення та виділення результативних механізмів, зокрема у контексті повноцінної відбудови, які застосовуються як у вітчизняній, так і іноземній практиці, варто почати з безпосереднього дослідження ролі держави у створенні умов для залучення інвестицій.

Держава здійснює регулювання інвестиційно-правових відносин на основі правових норм, які, у той же час, мають відповідати світовим стандартам у площині захисту прав інвестора та створення привабливих умов. Для того, щоб покращувати інвестиційне середовище, Україні необхідно враховувати іноземний досвід успішних держав, які встановили найкращі системи нормативного регулювання інвестиційно-правових відносин. Ключовим компонентом постійного покращення правового регулювання інвестиційно-правових відносин є аналіз науковцями, уповноваженими посадовими особами та представниками бізнесу позитивних та негативних сторін чинного регулювання. При цьому предметом такого аналізу стає безпосереднє здійснення органами влади своїх повноважень. Слід визначити, як представники громадянського суспільства в різних іноземних державах визначають позитивні та негативні аспекти правового регулювання та публічного адміністрування інвестиційно-правових відносин.

В цілому, роль та обов'язки місцевої влади, пов'язані зі сприянням іноземним інвесторам, значно зросли за останні роки, особливо після вступу Польщі до ЄС у 2004 році. Регіональні та місцеві органи влади мають організаційні та фінансові можливості для створення сприятливих умов для ведення бізнесу у відповідних регіонах. Законодавство не обмежує їх лише наданням пільг, але й передбачає повноваження та процедури інвестування у інфраструктуру.

Варто наголосити, що невід'ємною складовою успіху в інвестиційному питанні є вжиття державою таких заходів, які б надавали змогу бізнесу почуватися комфортно та впевнено, а це, насамперед, передбачає зміни податкового та інвестиційного законодавства у площині надання податкових преференцій, субсидій тощо.

Ключові слова: інвестиції, арбітраж, спори, медіація, публічний спір, інвестиційний арбітраж, публічні закупівлі, публічне адміністрування.

Lynnyk O. COMPARATIVE ANALYSIS OF THE ROLE OF THE STATE IN CREATING CONDITIONS FOR ATTRACTING INVESTMENTS

This article provides a comparative analysis of the state's role in creating conditions for investment attraction.

Випуск 15. 2023

© О.А.Линник, 2023